

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XII. Ad audientiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

decimis, tunc neque coloni decimas dabunt; non quod ipsis immunitas aliqua concessa sit, sed contemplatione Religiosorum, seu propter ipsos, quippe, qui tantò majorem pensionem colonis imponent, uti advertit Suarez de decimis c. 19. n. 14. & videri potest *Gl. in supra cit. Clemen.*

CAPITULUM XII.

Ad audientiam.

PARAPHRASIS.

Quidam à Monachis Cisterciensibus, ex prædijs, quæ ipsi proprio labore, aut sumptu colebant, decimas exegerunt, privilegia eorum perperam interpretantes, quando ipsis concessum fuit, ut de laboribus, quos proprijs manibus, aut sumptibus colunt, decimas non solvant, quod nomine laborum novalia intelligi debeant. Hoc intellectu mandat Papa, ut exactio ista decimarum impediatur, & Cisterciensium privilegium defendatur, quia, si Pontifex, nomine laborum, novalia tantum intelligere voluisset, non labores, sed novalia posuisset.

SUMMARIUM.

Quomodo verba privilegij de immunitate à decimis intelligenda sint?

Notandum. Licet verba privilegij, quantum in aliorum præjudicium cedit, strictè sint interpretanda, uti dixi in c. 3. hoc tit. non tamen ita, ut à proprietate, communi acceptione, & usu verborum recedatur, ratio insinuat hinc, & in c. quia 22. de privilegijs, cum enim verba, quibus auctor utitur, significare debeant mentem ejus, præsumptio est, ita eum verba accipere, sicuti communiter accipi solent, etenim, si aliud significare voluisset, id proprijs, aut usitatis vocabulis expressisset. Verum cum hæc præsumptio tantum sit, ideo, si ex verbis adjunctis, vel oppositâ ratione, aut alijs conjecturis, contrarium

clare colligatur, videlicet legislatorem, vel privilegij auctorem, verbum accepisse improprie, vel minus usitatè, tunc præferenda est hæc significatio, ut habetur in L. non aliter 69. ff. de Legatis 3. Idemque dicendum, si necessitas cogat, quia ex propria, vel usitata significatione contradictio, aliudve absurdum sequeretur, tunc non præsumitur, hanc fuisse ejus mentem, sed verba intellexisse, ita, ut dispositio rectè consistat, juxta L. 18. & 19. ff. de legibus, & explicavi lib. 1. tra. 4. c. 18. n. 6.

Videri etiam potest hic *Abb. n. 2.* quod Legis, aut privilegij dubij interpretatio ad judicem spectet, si eam ex principijs juris communis, aut rationis naturalis facere possit; siquidem hæc interpretandi potestas etiam Doctoribus concessa est L. unica. C. de professoribus & c. lib. 12. Sin autem dubium arduum sit, ita, ut nec ex legibus similibus, nec ex naturali dictamine, aut communiter receptis principijs dissolvi possit, tunc ad principem, seu auctorem recurrendum, cum ejusdem sit Legem interpretari, cujus est condere. c. inter 31. de sententia excommunicationis.

CAPITULUM XIII.

Quoniam.

PARAPHRASIS.

Episcopus Brixienfis ab Alexandro III, quaesivit, quid de decimis novalium suæ Diocesis statuere debeat. Respondet Papa, si novalia intra certam parochiam sita sint, eorum decimas, demptâ portione Episcopali, ad eandem parochiam spectare; alioquin (id est, si non intra fines alicujus parochiæ sint) ad Episcopum pertinet, ut eas decimas alteri Ecclesiæ deputet, vel ad suas necessitates retineat.

SUMMARIUM.

1. Decima novalium ad quem pertineant?

Zz 3

2. Discri-